

*Олександр Міхно,
директор Педагогічного музею України,
кандидат педагогічних наук
Оксана Матвійчук,
доцент Інституту післядипломної педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук*

**Підсумки реалізації музейного соціального проекту
«Педагогіка дитинства: нове життя «старих» методик навчання і
виховання» (вересень-2017 — червень-2018)**

Анотація. У статті розкрито концепцію соціального проекту (мету, завдання, етапи виконання), реалізованого у спільній співпраці Педагогічного музею України та Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка. Автори акцентують на перспективності цього виду інноваційної музейної діяльності, окреслено тематику і способи реалізації наступних соціальних проектів у майбутньому.

Ключові слова: Педагогічний музей України, соціальний проект, інноваційна музейна діяльність, Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

**The results of the implementation of the social project
«Pedagogy of Childhood: new life «old» methods of training and education»
(September, 2017 – June, 2018)**

Summary. The article deals with the concept of social project (goal, objectives, stages of implementation), implemented in joint cooperation Pedagogical Museum of Ukraine and the Institute of Postgraduate Education Borys Grinchenko Kyiv University. The authors stress the viability of this type of innovative museum activities and outlines ways to implement social projects in future.

Keywords: Pedagogical Museum of Ukraine, social project, innovative museum activity, Institute of postgraduate pedagogical education of Boris Grinchenko University of Kyiv.

Нині українські музеї не лише працюють традиційно як зберігачі й транслятори культурної спадщини, а й стають невід'ємною частиною сучасних соціальних і економічних процесів. Відповідаючи новим запитам сучасного відвідувача, музеї перебудовують свою роботу з урахуванням

особливостей соціокультурної ситуації в країні і все частіше звертаються до інноваційної проектної діяльності. На перший план виходять культуротворчі функції музеїв, їх здатність не тільки зберігати, але й виробляти і актуалізувати культурну спадщину[1].

Однією з актуальних, найбільш затребуваних сьогодні у відвідувачів є проектна діяльність сучасного музею. Мета цієї статті — розкрити концепцію, зміст та підсумувати результати реалізації соціального проекту «Педагогіка дитинства: нове життя «старих» методик навчання і виховання».

У 2017—2018 навчальному році у Педагогічному музеї України, одному із найстаріших музеїв Києва, який у своїх фондах не лише зберігає раритетні видання, зокрема науковий об'єкт «Колекція стародруків Педагогічного музею України», що становить національне надбання, але й різними формами популяризує свою діяльність[2, 3].

Одним із найуспішніших став спільний соціальний проект Педагогічного музею України та Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка (ІППО КУ імені Бориса Грінченка) «Педагогіка дитинства: нове життя «старих» методик навчання і виховання» (у форматі інтерактивних лекцій та педагогічних консультацій для всіх охочих).

Розпочинаючи роботу над проектом, команда однодумців — наукових співробітників музею та викладачів ІППО КУ імені Бориса Грінченка ставила передусім таку мету: інформувати педагогічних працівників, студентів, батьківську громаду про сучасний розвиток дитини за допомогою ефективних методик, різних систем навчання і виховання, педагогічних технологій, методів та засобів навчання і виховання в Україні та світі.

Основні завдання проекту було сформульовано так:

- розглянути історико-педагогічні засади становлення та розвитку педагогіки дитинства;
- проаналізувати основні тенденції розвитку сучасних педагогічних технологій;

- розкрити сутність педагогічних технологій формування творчої особистості дитини;
- проінформувати батьків про різні форми, методи та засоби навчання і виховання;
- продемонструвати сучасний інструментарій педагога при навчанні та вихованні дитини.
- представити міні-виставку видань з фондів Педагогічного музею України, що стосуються тематики інтерактивної лекції.

Формуючи концепцію проекту, організатори відзначили, що дитинство — найважливіший період людського життя, не підготовка до майбутнього життя, а справжнє, яскраве, самобутнє, неповторне життя (В. Сухомлинський). І від того, як минуло дитинство, хто вів дитину за руку в дитячі роки, що увійшло в її розум і серце з навколишнього світу, вирішальною мірою залежить, якою людиною в майбутньому стане сьогоднішній малюк, школяр, підліток, юнак.

Дитинство — це період посиленого розвитку, змін та навчання. Це період парадоксів і протиріч, без яких неможливо уявити собі процес розвитку учня. Сучасний освітній простір спрямований на «дитиноцентризм», за якого виховання і навчання особистості здійснюється на основі розвитку її природних здібностей з метою якомога більшого наближення навчання і виховання кожної дитини до її сутності, конкретних здібностей, майбутньої життєвої траєкторії. Протягом останнього століття відбулося багато змін, які вплинули на розвиток педагогіки. З'явилося багато методик, які набули певної популярності, із плином часу не втратили своєї актуальності: методика Марії Монтесорі, Вальдорфська педагогіка, «Хартія дитячої вільності» Януша Корчака, педагогічна система Анатона Макаренка, методика Василя Сухомлинського. Серед цікавих і вартих уваги педагогів і батьків — методики казкотерапії та музичної терапії.

Дослідники стверджують, що через кожні 20 років змінюється покоління дітей, а кожне наступне покоління має як свої відмінності, так і

переваги. Сьогодні в школі зустрічаються різні покоління, що є причиною певних непорозумінь, навіть конфліктів. Пошук відповідей на питання, як виховувати та навчати сучасних дітей, зокрема покоління Z, автори планували, що саме це насамперед і стане предметом дискусій серед батьків та педагогів у межах реалізації проекту «Педагогіка дитинства: нове життя «старих» методик навчання і виховання». Розвиток особистості, формування у дитини мислення і творчих здібностей в умовах становлення інформаційного суспільства й економіки знань неможливе без використання в освіті сучасних інструментів вчителя, таких, як кіно, 3D-комунікації та 3G- та 4G-Інтернет, що також було презентовано у заходах проекту.

Соціальний проект «Педагогіка дитинства: нове життя «старих» методик навчання і виховання» стартував у вересні 2017 року. За період з вересня 2017 року по червень 2018 року в останню суботу кожного місяця відбулось 10 заходів, які відвідали понад 300 осіб: педагогів, батьків, бабусь із онуками, науковців, усіх, хто цікавився педагогікою дитинства. Серед запрошених спікерів відомі науковці і практики з різних освітніх та культурних галузей: Олена Палош — монтессорі-педагог та представники адміністрації навчально-виховного комплексу «Школа І ступеню-дошкільний навчальний заклад «Україна Монтессорі Інтернешнл-УМІ» (Київ); Ірина Шастал — директор ВГО «Асоціація Вальдорфських ініціатив в Україні», вальдорфський вчитель, Олена Мезенцева — молодший науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України, вальдорфський вчитель; адміністрація, педагоги, учні Кловського ліцею та Світлана Петровська — засновниця і голова Українського товариства імені Януша Корчака; практикуючий психолог Національної бібліотеки України для дітей — Олена Лесечко, казкотерапевт, яка пише терапевтичні казки для дітей, — Яна Горбунова; Стефан Недериця — редактор видавництва «Класика», Наталія Романова — педагог, музичний терапевт, вокалотерапевт, заступник голови Моцартівського товариства «Чарівна флейта»; Олександр Міхно — директор Педагогічного музею України, кандидат педагогічних

наук; Віта Данькевич — викладач Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка, кандидат педагогічних наук; Наталя Кущенко — директор Педагогічно-меморіального музею А. Макаренка в Кременчуці; Ілля Дядик — програмний директор компанії «Артхаус Трафік», Анастасія Новаківська — координаторка «Чілдрен Кінофесту», Катерина Поліяка — представник редакції освітянських видань, відповідальний редактор часопису «Розкажіть онуку»; організатори та екскурсоводи інноваційного парку UNIT.City; Оксана Матвійчук — доцент Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук.

Однією з найцікавіших і найбільш відвіданих інтерактивних лекцій стала зустріч, присвячена методиці Василя Сухомлинського у межах відзначення 100-річчя від дня народження видатного педагога, яку провела його донька — Ольга Сухомлинська, головний науковий співробітник Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України

Родзинкою проекту стала можливість особистого консультування з ведучими та учасниками заходу, а також ознайомлення із представленими до кожного заходу добірками книг і статей, фото та ілюстрацій, з фондів Педагогічного музею України, присвячених темі заходу. Крім того, варто відзначити, що Проект брав участь в конкурсі у сфері соціальних проектів і соціальних інновацій Social Project Awards, мета якого — популяризація соціальних проектів і талановитих громадських діячів, які формують майбутнє країни.

До речі, суттєвою особливістю проекту (і це передбачалося організаторами з самого початку) було те, що інформація про наступну лекцію розміщувалася виключно у соціальних мережах, тож відвідати той чи інший захід могли люди справді зацікавлені його тематикою, без примусу, а зі щирого інтересу.

Незабутні враження від проекту залишилися не лише на світлинах, але й у вдячних відгуках відвідувачів. Подаємо кілька відгуків учасників проекту:

«Мене звати Віктор Орлик. Я працюю в сфері профілактики та відновлення здоров'я. Учора, 27.01.2018 року, я, був присутній на лекції по музикотерапії. Хочу виразити Вам подяку за організацію цього міроприємства. Було дуже цікаво та пізнавально»

«Надішліть, будь ласка, презентацію по темі «Казкотерапія». Від щирого серця вітаю Вас і колектив Педагогічного музею з наступаючим Новим роком! Дякую за Вашу працю, бажаю творчого натхнення на весь майбутній рік.З повагою, Тетяна Селюцька»

«Добрый день! Прошу направить нам материалы субботней встрече (презентации о Януше Корчаке). Благодарим за предоставленную возможность быть вашими гостями. С уважением, Маргарита Игоревна»

Після останньої зустрічі («Школа — місце зустрічі поколінь») та завершення проекту прийнято підводити певні підсумки, а також дякувати всім, хто допомагав в організації та проведенні заходу.

Щирі слова подяки директору Педагогічного музею України, кандидату педагогічних наук, Олександрю Міхну, старшим науковим співробітникам музею: Вікторії Бондаренко, Тетяні Рудницькій, Кірі Степанович, головному зберігачеві фондів Тетяні Полюхович, науковому співробітнику Валентині Єфімовій, музейному доглядачу Людмилі Лещенку, провідним науковим співробітникам Віктору Гайдею та Володимиру Шевченку, фотографу Владиславу Вінтеру, адміністрації та працівникам Київського міського будинку вчителя, колегам з Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка О. Кочерзі, Л. Меленць, С. Пазюк. Фотозвіти про усі заходи проекту можна переглянути на сторінці Педагогічного музею України у соціальній мережі Facebook.

Таким чином, реалізація інноваційного соціального проекту у спільній творчій співпраці Педагогічного музею України та Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка довела беззаперечну ефективність цього виду інноваційної музейної діяльності. Одним із очевидних результатів проекту стало збільшення кількості відвідувачів музею і зацікавленість фондовим зібранням, іншими програмами, зокрема дитячими і для осіб з інвалідністю. Крім того, музей отримав кілька надзвичайно цікавих пропозицій щодо наступних соціальних проектів. Зокрема, у вересні 2018 розпочнеться реалізація проекту «Педагогіка позитивізму», який передбачає зустрічі із ученими, митцями, письменниками, поетами, медиками, громадськими діячами, молодими людьми, які здобувають освіту і які сповідують ідеї позитивізму у ставленні до життя, людей, навколишнього середовища і для яких позитивізм є елементом світогляду. Проект розраховано на навчальний рік: триватиме він з вересня 2018 по червень 2019 року. Місце та час проведення: Педагогічний музей України, остання субота місяця об 11.00.

Детально анонсуватися новий проект буде на офіційному сайті Педагогічний музей України pmi.in.ua та на сторінці музею Facebook.

Використана література:

1. Ган, О. Н. (2014). Проектная деятельность музея как способ актуализации историко-культурного наследия. Вестник Санкт-Петербургского государственного университета культуры и искусств, (3 (20)).151-154.
2. Міхно О. П., Матвійчук О. Є. (2017) Музейна андрагогіка як напрям співпраці Педагогічного музею України та Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка. Короленківські читання 2016. «Бібліотеки, архіви, музеї: інтеграція до світового наукового та історико-культурного простору» : матеріали ХІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 12 жовт. 2016 р. 139—147.
3. Степанович К. М. (2015) Інтерактивні методи та прийоми у Педагогічному музеї України. Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи: матеріали 3-ої наук.-практ. конф. Київ, 28 вересня 2017. 41-43.